

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ก. รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

๑. ที่มาของรายได้

ที่มาแห่งรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๔๘ มาตรา ๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้กำหนดไว้ว่าจังหวัดอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้^๑

- ๑) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- ๒) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- ๓) รายได้จากทรัพย์สินส่วนจังหวัด
- ๔) รายได้จาก การสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ของจังหวัด
- ๕) พันธบัตรเงินกู้ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- ๖) เงินกู้จากกระทรวงทบวงกรม นิติบุคคล หรือองค์การต่างๆ ทั้งนี้ จังหวัดต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี
- ๗) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- ๘) เงินที่มีผู้อุทิศให้ เพื่อ เป็นการกุศลสาธารณประโยชน์
- ๙) เงินรายได้อื่นใดตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดไว้ในตอนท้ายของมาตราดังกล่าวว่า ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับและผลประโยชน์ซึ่ง เป็รายได้เทศบาลตามกฎหมายว่าด้วย

^๑"พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๔,"
ราชกิจจานุเบกษา ๗๓ (๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๔) : ๑๒๓, มาตรา ๓.

รายได้เทศบาลจะตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนหรือปันให้จังหวัด หรือให้จัดเก็บเพิ่มขึ้น เฉพาะท้องถิ่นนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล เพื่อกิจการส่วนจังหวัดด้วยก็ได้

๒. ประเภทของรายได้

เมื่อพิจารณาที่มาของรายได้จะเห็นว่ากฎหมายกำหนดที่มาของรายได้ไว้ กว้างๆ ซึ่งพอจะแยกพิจารณาได้ ๖ ประเภทดังนี้

๑) ภาษีอากร คือรายได้ประเภทภาษีอากรซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจจัดเก็บ หรือรัฐบาลจัดเก็บแล้วโอนทั้งหมด หรือปันแต่บางส่วนให้แก่องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน อากรฆ่าสัตว์ เป็นต้น

๒) ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต คือ รายได้ประเภทค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาตซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจจัดเก็บหรือรัฐบาลจัดเก็บแล้วโอน ทั้งหมดหรือปันแต่บางส่วนให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ ค่าปรับ ผู้ละเมิดกฎหมายและข้อบัญญัติจังหวัด เป็นต้น

๓) รายได้จากการสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ กิจการสาธารณูปโภค บางประเภทมีกฎหมายควบคุมอยู่ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบกระเทือน ถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. ๒๔๗๑^๑ ซึ่งบัญญัติไว้ว่ากิจการต่อไปนี้ เป็น กิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค คือ การรถไฟ รถราง ชุคคลอง เดินอากาศ ประปา ชลประทาน โรงไฟฟ้า การค้าเดินการสาธารณูปโภค เช่นนี้ จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ดังกล่าว

^๑"พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยหรือ ผาสุกแห่งสาธารณชน พ.ศ. ๒๔๗๑," ราชกิจจานุเบกษา ๔๔ (๑๔ ตุลาคม ๒๔๗๑) อ้างใน รัชชัย มีระเสน, การศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในประเทศไทย, หน้า ๑๐๘.

ส่วนการพาณิชย์ กฎหมายบังคับว่าจะต้องตราเป็นข้อบัญญัติจังหวัด^๑ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้ เนื่องด้วยการพาณิชย์เป็นกิจการซึ่งใช้ทุนและเสี่ยงต่อการขาดทุน อาจเกิดผลเสียหายต่อส่วนรวมได้ กระทรวงมหาดไทยจึงต้องเข้ามาควบคุมด้วย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้

๔) เงินอุดหนุน เป็นรายได้ที่เกิดจากการช่วยเหลือของรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่น เพื่อการบำรุงท้องถิ่น เช่น เงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อการบูรณะท้องถิ่นและกิจการอื่นทั่วไป เงินอุดหนุนโรงพยาบาล เงินอุดหนุนการศึกษา เป็นต้น

๕) รายได้จากทรัพย์สิน ต้องเป็นรายได้จากทรัพย์สินส่วนจังหวัดตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘^๒ โดยตรงเท่านั้น เช่น ค่าเช่าทรัพย์สินส่วนจังหวัด เป็นต้น ซึ่งในการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนจังหวัดนี้ จังหวัดจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการคลังของสภาจังหวัดเสียก่อน ถ้าคณะกรรมการการคลังไม่เห็นชอบด้วย แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเห็นแย้งกับคณะกรรมการการคลัง ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องเสนอความเห็นพร้อมด้วยรายงานการประชุมคณะกรรมการการคลัง เฉพาะที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นไปยังกระทรวงมหาดไทย เมื่อกระทรวงมหาดไทยวินิจฉัยสั่งการใดแล้ว ให้จังหวัดปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น^๓

^๑"พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๙," ราชกิจจานุเบกษา ๗๔ (๒๙ มกราคม ๒๕๐๐) : ๓๑๖, มาตรา ๑๑.

^๒"พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘," มาตรา ๕ ได้บัญญัติไว้ว่า "ทรัพย์สินส่วนจังหวัด" หมายความว่า ทรัพย์สินที่ทางจังหวัดหามาได้โดยตรง และไม่ต้องส่งเป็นรายได้ของแผ่นดิน และให้รวมตลอดถึงทรัพย์สิน ซึ่งจะได้มีกฎหมายระบุไว้ว่าเป็นทรัพย์สินส่วนจังหวัด.

^๓สมพงษ์ ใจเสงี่ยม, "ระเบียบทรัพย์สินส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๐," คู่มือปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด พิมพ์ครั้งที่ ๒. (พระนคร : โรงพิมพ์กรุงไทยการพิมพ์, ๒๕๑๑), ข้อ ๕, หน้า ๒๒๘.

๒) รายได้เบ็ดเตล็ด คือ รายได้อื่นๆ ที่ไม่เข้าลักษณะรายได้ประเภทใดประเภทหนึ่งดังกล่าวข้างต้น และกระทรวงมหาดไทยกำหนดให้อยู่ในหมวดนี้ เช่น รายได้อันเกิดจากการจำหน่ายเวชภัณฑ์ รายได้ที่มีผู้บริจาคให้ เงินเหลือจ่ายปีเก่านำส่งคืน เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓.๑

แสดงรายได้แยกประเภทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ

ปีงบประมาณ ๒๕๑๐

อันดับ	ประเภทรายได้	จำนวนเงินที่รับจริง
๑	ภาษีบำรุงท้องที่	๑๑๑,๔๙๕,๕๙๑.๑๓
๒	ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับใบอนุญาต	
	๒.๑ ภาษีการค้า	๑๗,๘๗๓,๒๕๙.๒๘
	๒.๒ ภาษีเครื่องดื่ม	๑๓,๐๗๙,๗๐๖.๓๓
	๒.๓ ภาษีการทำสุรา	๑๓,๐๗๙,๗๐๖.๓๓
	๒.๔ อากรมหรสพ	๓๐,๙๕๕.๒๖
	๒.๕ อากรฆ่าสัตว์	๔๗๔,๔๒๐.๘๔
	๒.๖ ค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์	๑,๔๐๖,๙๕๘.๘๓
	๒.๗ ค่าธรรมเนียมพักสัตว์	๒๖๙,๑๖๖.๔๙
	๒.๘ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา	๔๒,๔๑๐.๘๐
	๒.๙ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการพนัน	๒๑๘,๔๕๖.๓๐
	๒.๑๐ ค่าธรรมเนียมอื่นๆ ค่าปรับใบอนุญาตตามข้อบังคับ	๗๗๔,๔๓๘.๕๙
	รวม	๓๗,๖๑๔,๑๗๒.๐๕
๓	รายได้จากทรัพย์สิน	
	๓.๑ ค่าเช่าที่ดิน	๗๑๔,๘๘๓.๒๕
	๓.๒ ค่าเช่าสถานที่	๑,๘๗๑,๒๕๒.๗๒
	๓.๓ ค่าเช่าเครื่องทุนแรง	๓,๘๕๔,๗๕๒.๐๕
	๓.๔ ค่าเช่าอื่นๆ	๕๒๑,๒๒๙.๐๐

ตารางที่ ๓.๑ (ต่อ)

อันดับ	ประเภทรายได้	จำนวนเงินที่รับจริง
	๓.๕ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	๑,๗๖๗,๘๒๓.๙๖
	๓.๖ ค่าปรับผิดสัญญา	๑๕๑,๗๕๔.๐๐
	๓.๗ ค่าขายสิ่งของ	๗๕๔,๖๐๔.๙๑
	รวม	๒,๖๗๓,๑๘๒.๘๗
๔	เงินอุดหนุนเพื่อการสาธารณสุข	๑,๖๓๗,๕๘๕.๕๐
๕	เงินอุดหนุน เงินกู้	๘๗,๑๓๘,๑๔๔.๑๓
๖	รายได้อื่นๆ ที่ไม่ได้แยกประเภทไว้	๑๐,๖๕๗,๘๙๒.๐๔
	รวมรายได้ทั้งสิ้น	๒๕๘,๕๑๔,๗๓๔.๗๔

ที่มา : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด (พระนคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๕),

หน้า ๑๗-๑๘.

ข. รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีแหล่งที่มาของรายได้ ๒ ประเภทใหญ่ๆ (ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเกี่ยวกับการศึกษาและโครงการ เร่งรัดพัฒนาชนบท) คือ

๑. ภาษีบำรุงท้องที่ที่เก็บได้ และที่ค้างชำระในปีก่อนๆ
๒. เงินรายได้อื่นนอกจากเงินภาษีบำรุงท้องที่^๑

สำหรับหมวดรายได้ที่จัดไว้ตามข้อบัญญัติจังหวัดในเรื่องงบประมาณรายรับขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มี ๕ หมวด คือ^๒

- ก) ภาษีอากร ซึ่งประกอบด้วย
 - ๑) ภาษีบำรุงท้องที่
 - ๒) ภาษีการค้า
 - ๓) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
 - ๔) ภาษีป้าย
 - ๕) ภาษีม้าสัตว์
 - ๖) ภาษีมหรสพ
 - ๗) ภาษียกยนต์และล้อเลื่อน
 - ๘) ภาษีสุรา และ เครื่องดื่ม

^๑โปรดศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, ส่วนการคลัง, บัญชีรายละเอียดประมาณการรายรับและเงินรับจริง, ประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๗, ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐, ๒๕๒๑. ในภาคผนวก ก (สำหรับเงินรายได้อื่นที่เงินประเภทภาษีสุราและเครื่องดื่ม ซึ่งรัฐบาลจัดสรรให้ตามจำนวนประชากรเป็นรายได้ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมากกว่าภาษีบำรุงท้องที่).

^๒โปรดศึกษาเพิ่มเติมจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, สำนักงานเลขานุการจังหวัด, ข้อบัญญัติจังหวัด เรื่องงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๗, ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐, ๒๕๒๑.

- ข) ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต ได้แก่
- ๑) ค่าธรรมเนียม เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์
 - ๒) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการขายสุรา
 - ๓) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการพนัน
 - ๔) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบการค้า ซึ่งเป็นที่น่ารังเกียจหรืออันตรายต่อสุขภาพ
 - ๕) ค่าธรรมเนียมทำน้ำแข็งเพื่อการค้า
 - ๖) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใช้เครื่องขยายเสียง
 - ๗) ค่าธรรมเนียมการอนุญาตตูดทราย
 - ๘) ค่าปรับผู้ละเมิดกฎหมายและข้อบัญญัติจังหวัด
- ค. รายได้จากทรัพย์สิน ได้แก่
- ๑) ค่าเช่าสังหาริมทรัพย์
 - ๒) ค่าเช่าสังหาริมทรัพย์
 - ๓) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร
 - ๔) รายได้จากการจำหน่ายทรัพย์สิน
- ง. รายได้เบ็ดเตล็ด ได้แก่
- ๑) ค่าปรับผิดสัญญา
 - ๒) ค่าขายแบบแปลน
 - ๓) ค่าสมัครสอบ
 - ๔) เงินรายได้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ
 - ๕) รายได้จากเงินอุดหนุนตามโครงการ เร่งรัดพัฒนาชนบทและการศึกษา

ประชาชน ซึ่งจะไม่นำมาวิเคราะห์เพราะเป็นเงินอุดหนุนจากส่วนกลาง เมื่อส่วนกลางอนุมัติแล้ว สภาจังหวัดไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงโครงการต่างๆ ได้ จะเปลี่ยนแปลงได้เฉพาะในรายละเอียดเท่านั้น และในทางปฏิบัติสภาจังหวัดกาฬสินธุ์ก็มักจะไม่เปลี่ยนแปลงโครงการที่ได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนกลางดังกล่าว^๑

^๑สัมภาษณ์ นายอภิศักดิ์ จันทไชย หัวหน้าหมวดธุรการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

หมวดรายได้ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ได้รับเงิน (ยกเว้นเงินอุดหนุนโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทและการศึกษาประชาบาล) จะเห็นได้ว่าหมวดภาษีอากรประเภทภาษีบำรุงท้องที่กับประเภทภาษีสุราและเครื่องดื่มเป็นรายได้หลักที่สำคัญ ดังตารางที่ ๓.๒

ตารางที่ ๓.๒

แสดงรายได้หลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ปีงบประมาณ	งบประมาณรายรับ ^๑	ภาษีบำรุงท้องที่	ภาษีสุราและ เครื่องดื่ม ^๒
๒๕๑๗	๓,๔๕๑,๔๙๙.๔๒	๒,๔๐๗,๖๓๔.๕๘	
๒๕๑๘	๖,๔๓๖,๔๙๗.๔๖	๒,๔๓๕,๑๑๘.๗๓	๒,๘๕๑,๐๐๗
๒๕๑๙	๗,๗๘๙,๖๘๑.๕๗	๒,๓๓๙,๔๓๓.๐๖	๓,๖๐๔,๗๓๐
๒๕๒๐	๘,๖๐๕,๙๓๐.๕๙	๒,๒๑๗,๘๓๔.๖๒	๔,๓๑๗,๐๙๓
๒๕๒๑	๑๐,๓๖๐,๓๘๕.๓๔	๒,๓๗๔,๕๓๐.๕๘	๕,๑๗๖,๓๖๘

ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, ส่วนการคลัง, บัญชีรายละเอียดประมาณการรายรับและเงินรับจริง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๑๗, ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐, ๒๕๒๑

^๑ งบประมาณรายรับนี้ ไม่รวมเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในด้านเกี่ยวกับการศึกษาและโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท.

^๒ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ข้อ ๔ กำหนดให้เงินภาษีสุราและ เครื่องดื่ม เป็นเงินรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ได้รับเงินรายได้ประเภทภาษีสุราและ เครื่องดื่มครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๑๘ ตามหนังสือที่ มท.๐๓๑๒/ว.๑๐๓ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘.

ค. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีงบประมาณและการคลังเป็นของตนเอง ตามวิธีการงบประมาณส่วนจังหวัดกำหนดให้ จังหวัดมีรายจ่ายอยู่ ๒ ประเภท คือ รายจ่ายทั่วไปและรายจ่ายพิเศษ

รายจ่ายทั่วไป คือรายจ่ายที่จ่ายจากเงินรายได้ที่เก็บได้ในปีงบประมาณนั้นๆ ซึ่งจำแนกออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ๕ หมวด ด้วยกันคือ^๑

๑. หมวดเงินเดือน ได้แก่ เงินที่จ่ายเป็นรายเดือนให้แก่พนักงานที่ได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งประจำ เป็นข้าราชการส่วนจังหวัด

๒. หมวดเงินค่าจ้าง ได้แก่ เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างในลักษณะที่เป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน เช่น ค่าจ้างประจำ

๓. หมวดเงินตอบแทนอื่นๆ ได้แก่ เงินค่าจ้างชั่วคราว ซึ่งเป็นค่าจ้างชั่วคราวชั่วคราวไม่เป็นการประจำ และเงินอื่นๆ ที่จ่ายให้แก่ข้าราชการส่วนจังหวัดหรือลูกจ้างอันมีลักษณะไม่ได้จ่ายควบคู่กับเงินเดือนหรือค่าจ้าง เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยประชุม และไม่รวมรายจ่ายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน เช่น เบี้ยเลี้ยงเดินทาง

๔. หมวดค่าใช้จ่าย ได้แก่ เงินที่แลกกับบริการ เช่น ค่าไปรษณีย์โทรเลข ค่าเช่า ค่าบำรุงรักษา ซ่อมแซม ค่าพาหนะและค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง เป็นต้น

๕. หมวดค่าวัสดุ ได้แก่เงินที่จ่ายเป็นค่าสิ่งของ ซึ่งเมื่อใช้แล้วสิ้นเปลืองหมดไปหรือเสื่อมสภาพ เพราะการใช้ในระยะเวลาไม่นานนัก เช่น ค่าน้ำมัน ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าส่วนประกอบครุภัณฑ์ ฯลฯ

^๑"พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๖,"

๖. หมวดครุภัณฑ์ ได้แก่ เงินที่จ่ายเป็นค่าสังหาริมทรัพย์ที่ถาวร มีอายุการใช้ ยืนนาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ยานพาหนะ เครื่องพิมพ์ เครื่องจักร เครื่องยนต์ ฯลฯ

๗. หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างและทรัพย์สินอื่นๆ ที่จ่ายเป็นค่าสังหาริมทรัพย์ เช่น ค่าที่ดิน อาคาร ฯลฯ ทั้งนี้รวมทั้งการปรับปรุง เสริมสร้างใหญ่ๆ ด้วย

๘. หมวดเงินอุดหนุน ได้แก่ เงินที่จ่ายเพื่อช่วยเหลือเป็นค่าบำรุง เช่น เงินอุดหนุนโรงเรียน โรงพยาบาล สมาคม สถานการกุศลต่างๆ

๙. หมวดรายจ่ายอื่นๆ ตามข้อผูกพันหรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ ได้แก่ เงินที่จัดเข้าหมวดใดหมวดหนึ่งไม่ได้ เช่น เงินรายจ่ายค้างชำระ เงินรายจ่ายชำระหนี้ เงินกู้ เป็นต้น^๑

รายจ่ายตามข้อ ๑ และ ๒ จังหวัดได้ตั้งจ่ายจากเงินรายได้ของจังหวัดและจ่ายเงินจัดสรรจากส่วนกลาง รายจ่ายตามข้อ ๓ ถึง ๘ นั้น จังหวัดได้ตั้งจ่ายจากเงินรายได้ของจังหวัดเอง และ ๖๐-๗๐ เปอร์เซ็นต์ ของรายจ่ายได้จ่ายหนักไปในการก่อสร้างและซ่อมแซมถนนหนทาง สะพาน ขุดลอกคลอง บ่อน้ำ สระน้ำ ทำนบ ตลอดจนกิจการอย่างอื่นที่อำนวยความสะดวกแก่ราษฎรอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะรายได้ส่วนใหญ่ของจังหวัด คือ เงินภาษีบำรุงท้องที่ซึ่งเงินนี้กฎหมายกำหนดให้ใช้จ่ายในกิจการที่อำนวยความสะดวกแก่ราษฎรอย่างใกล้ชิดเท่านั้น^๒

ส่วนรายจ่ายพิเศษนั้น เป็นรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุนหรือเพื่อหาผลประโยชน์ตอบแทนต่างๆ เช่น สร้างตลาดสด โรงฆ่าสัตว์ ฯลฯ เป็นต้น รายจ่ายดังกล่าวนี้โดยปกติ ตั้งจ่ายจากเงินกู้ เงินสะสม หรือเงินประเภทอื่นใดนอกจากรายได้ประจำ^๓

^๑สมพงษ์ ใจเสงี่ยม (ผู้รวบรวม), "ระเบียบวิธีการงบประมาณและการคลังส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๔," คู่มือการปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด พิมพ์ครั้งที่ ๒. (พระนคร : โรงพิมพ์กรุงเทพการพิมพ์, ๒๕๑๑), ข้อ ๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ ๓ ของระเบียบวิธีการงบประมาณและการคลังส่วนจังหวัด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๖, หน้า ๑๐๑.

^๒กิตติ ประทุมแก้ว, การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย, หน้า ๔๔.

^๓วันชัย มีระเสน, การศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในประเทศไทย, หน้า ๑๑๗.

ตารางที่ ๓.๓

แสดงรายจ่ายแยกประเภทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั่วประเทศ ปีงบประมาณ ๒๕๑๐

รายการ	รายจ่ายทั่วไป			รายจ่ายพิเศษ			รวมรายจ่ายทั่วไป และรายจ่ายพิเศษ
	จ่ายจากภาษีบำรุงท้องที่	จ่ายจากรายได้อื่นๆ	รวม	จ่ายจากภาษีบำรุงท้องที่	จ่ายจากรายได้อื่นๆ	รวม	
๑. เงินเดือน	-	-	๒,๕๕๕,๕๕๙.๗๖	-	-	-	๒,๕๕๕,๕๕๙.๗๖
๒. ค่าจ้าง	-	-	๓๐๔,๒๕๐.๒๖	-	-	-	๓๐๔,๒๕๐.๒๖
๓. ค่าตอบแทน	๑,๒๘๗,๐๕๕.๙๖	๖,๐๘๖,๗๙๕.๑๔	๗,๓๗๓,๘๕๑.๑๐	๕,๗๑๒,๖๕๓.๐๙	๒๙,๕๒๘.๐๐	๕,๗๔๑,๑๘๑.๐๙	๑๓,๑๒๖,๐๓๑.๖๙
๔. ค่าใช้สอย	๒๕,๙๒๗,๓๙๐.๘๕	๑๓,๒๒๒,๙๖๘.๕๘	๓๙,๑๕๐,๓๕๙.๔๓	๔๙๘,๕๗๖.๗๙	๕๗๐,๕๕๒.๘๘	๑,๐๖๙,๑๒๙.๖๗	๔๐,๒๑๙,๔๘๙.๑๐
๕. ค่าวัสดุ	๘,๐๕๐,๙๑๕.๓๙	๗,๕๘๐,๗๔๗.๒๕	๑๕,๖๓๑,๖๖๒.๖๔	-	๒๖๑,๗๗๖.๖๕	๒๖๑,๗๗๖.๖๕	๑๕,๘๙๓,๔๓๙.๒๙
๖. ค่าครุภัณฑ์	๑๐,๔๗๑,๒๕๒.๕๐	๘,๒๘๙,๘๗๐.๑๐	๑๘,๗๖๑,๑๒๒.๕๐	๗๗๔,๘๕๐.๐๐	๑,๑๓๗,๕๕๐.๐๐	๑,๙๑๒,๔๐๐.๐๐	๒๐,๖๗๓,๕๒๒.๕๐
๗. ค่าที่ดินและ ค่าก่อสร้าง	๒๙,๕๓๕,๑๐๐.๕๐	๑๗,๓๑๙,๙๓๙.๓๐	๔๖,๘๕๕,๐๓๙.๘๑	๘,๗๓๓,๑๕๗.๐๐	๙,๐๙๕,๗๕๓.๓๔	๑๗,๘๒๗,๙๑๐.๓๔	๖๔,๕๘๒,๙๕๐.๑๕
๘. เงินอุดหนุน	๒,๕๑๕,๘๕๕.๐๓	๕,๗๗๕,๒๕๓.๐๗	๘,๒๙๑,๑๐๘.๑๐	๒๙๗,๕๑๘.๐๐	๕๐๒,๓๘๙.๕๕	๗๙๙,๙๐๗.๕๕	๘,๙๙๐,๐๑๕.๖๕
๙. รายจ่ายอื่นๆ	๕,๐๖๔,๓๖๙.๓๔	๓๒,๘๓๕,๕๒๙.๓๙	๓๗,๘๙๙,๘๙๘.๗๓	๔๕๙,๕๑๓.๑๓	๕,๐๘๖,๓๘๕.๖๔	๕,๕๔๕,๘๙๘.๗๗	๔๓,๔๔๕,๓๙๖.๕๖
รวม	๘๒,๖๕๑,๘๑๘.๙๗	๕๒,๑๑๐,๙๙๒.๘๕	๑๓๔,๗๖๒,๘๑๑.๘๒	๑๖,๕๗๖,๑๖๐.๐๑	๑๕,๖๘๒,๙๒๕.๐๑	๓๒,๒๕๙,๐๘๕.๐๒	๑๖๖,๙๙๑,๘๙๖.๘๖

ที่มา : ผู้เขียนดัดแปลงจาก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, สำนักวิจัย, ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด, หน้า ๑๙.

๔. รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีรายจ่ายที่สำคัญ ซึ่งแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเลขานุการจังหวัด
๒. ส่วนการคลัง
๓. ส่วนการศึกษา
๔. ส่วน เร่งรัดพัฒนาชนบท
๕. ส่วนอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
๖. ส่วนอำเภอยางตลาด
๗. ส่วนอำเภอภมลาไสย
๘. ส่วนอำเภอสหัสขันธ์
๙. ส่วนอำเภอกุฉินารายณ์
๑๐. ส่วนอำเภอท่าคันโท
๑๑. ส่วนอำเภอสมเด็จ
๑๒. ส่วนอำเภอเขาวง
๑๓. ส่วนอำเภอก้ามวง
๑๔. ส่วนอำเภอหนองกุงศรี
๑๕. ส่วนอำเภอห้วยเม็ก
๑๖. ส่วนกิ่งอำเภอร่องคำ
๑๗. ส่วนกิ่งอำเภอนามน

จากข้อมูลสถิติจังหวัด เรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๑

ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ หน้า ค.-จ.

งบประมาณรายจ่ายคำนวณตั้งจ่ายจากเงินรายได้จังหวัด และเงินภาษีบำรุงท้องที่ โดยถือหลักประหยัดเท่าที่จำเป็น และเหมาะสมกับกำลังเงินรายได้จังหวัด ซึ่งตั้งจ่ายหนักไปในทางทำนุบำรุงท้องถิ่นและส่งเสริมอาชีพของราษฎร^๑

นอกจากนี้ การคำนวณตั้งจ่ายยังได้คำนึงถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก^๒

การตั้งจ่ายได้จำแนกตามหมวดงบประมาณไว้ดังนี้ คือ

๑. หมวดเงินเดือน
๒. หมวดค่าจ้างประจำ
๓. หมวดค่าตอบแทน
๔. หมวดค่าใช้สอย
๕. หมวดค่าวัสดุ
๖. หมวดครุภัณฑ์
๗. หมวดค่าที่ดินและค่าก่อสร้าง
๘. หมวดเงินอุดหนุน
๙. หมวดรายจ่ายอื่น^๓

^๑ จาก "บันทึกหลักการและเหตุผล" ใน ข้อมัติตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๗ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ หน้า ๑.

^๒ จาก "บันทึกหลักการและเหตุผล" ใน ข้อมัติตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๘ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ หน้า ๑.

^๓ จากข้อมัติตั้ง เรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๒ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ หน้า ๑-๒.

ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ นั้น รายจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของหมวดค่าใช้สอย หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง และ หมวดรายจ่ายอื่น^๑

จ. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

๑. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ตามกฎหมาย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่บริหาร "กิจการส่วนจังหวัด"^๒ กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่บริหารกิจการที่แยกเป็นส่วนต่างหากจากราชการบริหารแผ่นดินในท้องถิ่นที่อยู่ นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล แต่บริการใดที่ไม่ขัดต่อกฎหมายเทศบาล สุขาภิบาลหรือ กฎหมายอื่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดก็สามารถให้บริการกิจการส่วนจังหวัดในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาลได้ เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ เป็นต้น

กิจการส่วนจังหวัด ได้แก่

๑. การรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน
๒. การศึกษา การทำนุบำรุงศาสนาและการส่งเสริมวัฒนธรรม
๓. การสาธารณสุข
๔. การป้องกันโรค การบำบัดโรคและการจัดตั้งและบำรุงสถานพยาบาล
๕. การจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
๖. การจัดให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
๗. การรักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ
๘. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์, ส่วนการคลัง, บัญชีรายละเอียดย่อยการจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๗, ๒๕๑๘, ๒๕๑๙, ๒๕๒๐, ๒๕๒๑. สำหรับรายละเอียดศึกษาได้จาก ภาคผนวก ค

^๒ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ "กิจการส่วนจังหวัด" หมายความว่า กิจการที่แยกเป็นส่วนต่างหากจากราชการแผ่นดิน ซึ่งมีบทบังคับในพระราชบัญญัตินี้.

คำ เนิบกิจการส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่นั้นจะต้องไม่ขัดกับกฎหมายซึ่งใช้บังคับแก่กิจการนั้น การดำเนินกิจการส่วนจังหวัดนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในจังหวัดซึ่งอยู่นอกเขต เทศบาล และสุขาภิบาล เป็นส่วนใหญ่

การดำเนินกิจการส่วนจังหวัด ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นในหลักการแล้วนั้น จะต้องดำเนินการนอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล ถ้าหากจะทำนอกเขตขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เช่น จัดทำในเขตเทศบาล เป็นต้น ก็อาจจะกระทำได้ แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไข ที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ

๑. การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นการ เกี่ยวเนื่องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจ หน้าที่อยู่ภายในเขตของคน
๒. ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาล สภาจังหวัด หรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และ
๓. ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจทำการร่วมกับบุคคลอื่น โดยก่อตั้ง บริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดก็ได้ เมื่อบริษัทนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะกิจการค้าขายอัน เป็นสาธารณูปโภค โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องถือหุ้นเกินกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ (ใน กรณีที่มีหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหลายแห่งถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกันให้นับหุ้นที่ถือ นั้นรวมกันในจำนวน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ นั้นได้) แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ด้วย^๑

การดำเนินกิจการส่วนจังหวัดนี้ เมื่อเห็นเป็นการสมควร กระทรวงมหาดไทย อาจจะวางระเบียบเกี่ยวกับกิจการส่วนจังหวัดก็ได้ ซึ่งกิจการส่วนจังหวัด กฎหมายให้ความ หมายไว้ว่า เป็นกิจการที่แยกเป็นส่วนต่างหากจากราชการแผ่นดิน เพราะองค์การบริหารส่วน จังหวัดเป็นการปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระในการดำเนินงานและในปัจจุบันนี้ กิจการขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดก็ได้ดำเนินการออกไปอย่างกว้างขวางทุกองค์การ กิจการที่สำคัญๆ ที่กำลัง

^๑ เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๕.

ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ เช่น การก่อสร้างถนนหนทาง การส่งเสริมอาชีพ การชลประทาน การศึกษาประชาบาล การปฏิบัติงานตามโครงการ เร่งรัดพัฒนาชนบท

ในการดำเนินกิจการส่วนจังหวัดนี้ กฎหมายให้อำนาจที่จะตราข้อบัญญัติจังหวัด ได้โดยไม่ให้แย้งหรือขัดต่อกฎหมายในกรณีดังต่อไปนี้ คือ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของ จังหวัดที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติและในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้จังหวัดตราข้อบัญญัติจังหวัด หรือให้อำนาจตราข้อบัญญัติจังหวัด^๑

ในทางปฏิบัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่สามารถจะดำเนินการ ไปได้ทุกประการ เนื่องจากหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกว้างใหญ่มาก จะเห็นได้ จากรายจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นการจ่ายเพื่อการสาธารณูปโภค การบำรุงและส่งเสริมการทำ มาหากินของราษฎร การจัดให้มีและบำรุงไฟฟ้า การศึกษา การทำนุบำรุงศาสนาและส่งเสริม วัฒนธรรม ตลอดจนการแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น^๒

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ได้ดำเนินการส่วน จังหวัดไปได้เพียงเฉพาะบางส่วนที่มีความจำเป็นเท่านั้น สำหรับกิจการนอก เขตนั้นยังมีได้ กระทำแต่อย่างใด

ฉ. วิเคราะห์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
กาฬสินธุ์

ในการวิเคราะห์สามารถที่จะแบ่งประเด็นออกไปได้ ๒ ทางใหญ่ๆ คือ

๑. ตามกฎหมาย
๒. ตามสภาพความเป็นจริง

^๑"พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘," ราชกิจจานุเบกษา ๗๒ (๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๘) : ๑๙๑-๑๙๒, มาตรา ๓๒

^๒โปรดพิจารณารายละเอียดจาก ข้อบัญญัติจังหวัด เรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๑ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ก) ตามกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นหลักการที่วางไว้อย่างกว้างๆ เพื่อให้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติโดยทั่วไป รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีอยู่ ๕ ทางใหญ่ๆ ทั้งนี้เมื่อไม่นับเงินอุดหนุนตามโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบทและการศึกษาประชาบาลแล้ว รายได้ส่วนใหญ่ก็มาจากภาษีบำรุงท้องที่ กับภาษีสุราและเครื่องดื่ม ซึ่งจะเห็นได้ว่ารายได้มีพื้นที่กว้างน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับสภาพท้องที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ ซึ่งมีอยู่ถึง ๗,๖๕๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากร ๗๓๓,๘๒๘ คน^๑

โดยทั่วไปแล้ว การจัดให้บริการของหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีความเจริญต่ำ ดังเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรที่จะมีหน้าที่ให้บริการเฉพาะเพียงด้านที่สามารถจะให้การบริการได้เท่านั้น เพราะความสามารถในด้านการผลิตของตัวเองยังมีอยู่น้อยมาก หรือยังไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ดีเท่าที่ควร ยังต้องพึ่งรัฐบาลอยู่ ดังนั้นหน้าที่ที่เหมาะสมซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะกระทำก็ได้แก่ การวางแผนของท้องถิ่น การพัฒนา การควบคุมสภาพแวดล้อมอนามัยโดยทั่วไป การให้บริการทางการท่องเที่ยว การสหนาการ เป็นต้น

ปัจจุบันหน้าที่ในด้านการให้บริการบางอย่างที่สำคัญและต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก เช่น การศึกษา การคมนาคม องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังต้องรับมาจัดทำโดยถือว่าเป็น เรื่องของท้องถิ่นที่จะต้องจัดทำ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่กำหนดไว้ตามกฎหมายถึง ๒๐ ประเภทนั้น มีมากเกินไปและเป็นภาระหนักแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะการให้บริการบางอย่างต้องลงทุนสูงมาก แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายได้น้อยจึงต้องอาศัยเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีอิสระในการดำเนินงานเท่าที่ควร

^๑สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์, บรรยายสรุปจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๒๒ เอกสารโรเนียว หน้า ๗.

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้กำหนดอำนาจให้จังหวัดมีอำนาจหารายได้และดำเนินกิจการเองได้ ทั้งให้สภาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าปริมาณงานและขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่สอดคล้องกับรายได้ กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีงบประมาณรายจ่ายในเรื่อง^๑

๑. กิจการที่ระบุตามมาตรา ๓๑
๒. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกิจการของศาลแขวง ที่จัดตั้งขึ้นในจังหวัด
๓. กิจการที่จะได้มีกฎหมายมอบให้เป็นหน้าที่

ส่วนรายได้ที่กำหนดไว้นั้น ก็ยังมีอาจจัดหาได้ตรงตามเป้าหมายอย่างแท้จริง เช่น เงินที่มีผู้อุทิศให้เพื่อเป็นการกุศลสาธารณประโยชน์ ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับ ตลอดจนรายได้อื่นๆ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้ และแม้ว่ารายได้จากภาษีบำรุงท้องที่จะเป็นรายได้หลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสามารถจัดเก็บได้เองก็ตาม แต่ก็ยังมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้และจะเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งรวมทั้ง เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเกี่ยวกับการศึกษาและโครงการ เร่งรัดพัฒนาชนบท^๒

ข) ตามสภาพความเป็นจริง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีที่มาของรายได้อยู่ ๔ หมวด (ไม่รวมเงินอุดหนุนโครงการ เร่งรัดพัฒนาชนบทและการศึกษาประชาบาล) คือ

- ๑) ภาษีอากร ประเภทภาษีบำรุงท้องที่กับภาษีสุราและ เครื่องดื่ม เป็นรายได้หลักที่สำคัญ
- ๒) ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาตต่างๆ

^๑"พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘," มาตรา ๓๘.

^๒ศึกษาเปรียบเทียบจาก งบประมาณรายรับขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ได้รับในแต่ละปีงบประมาณ ตามภาคผนวก ข.

๓) รายได้จากทรัพย์สิน

๔) รายได้เบ็ดเตล็ด

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าเงินรายได้แต่ละหมวดยังมีอยู่น้อยมาก ในหมวดภาษีอากร ภาษีบำรุงท้องที่ซึ่งเป็นรายได้หลักขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดเก็บเองนั้น สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์เก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ในปีงบประมาณ ๒๕๑๗ จำนวน ๒,๔๐๗,๖๓๔.๕๔ บาท ปีงบประมาณ ๒๕๑๘ จำนวน ๒,๔๓๕,๑๑๘.๗๓ บาท ปีงบประมาณ ๒๕๑๙ จำนวน ๒,๓๓๘,๔๓๓.๐๖ บาท ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ จำนวน ๒,๒๑๗,๘๓๔.๖๒ บาท และปีงบประมาณ ๒๕๒๑ จำนวน ๒,๓๗๔,๕๓๐.๕๔ บาท เท่านั้น ส่วนภาษีอากรและอื่นๆ นอกจากภาษีสุราและเครื่องดื่มที่รัฐบาลจัดสรรมาให้แล้ว เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรกรมสรรพ เก็บได้น้อยมาก^๑

การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายได้น้อยจึงไม่เพียงพอที่จะบริการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง ทำให้โครงการเป็นจำนวนมากที่ส่วนอำเภอเสนอเข้ามาไม่ได้รับการตอบสนอง หรือได้รับการตอบสนองก็ไม่เต็มตามโครงการ ดังเช่น โครงการขยายเขตไฟฟ้าแรงสูงที่บ้านเหล่าอ้อย ตำบลร่องคำ กิ่งอำเภอร่องคำ และบ้านสีฐาน บ้านโนนเมือง ตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย เมื่อปี ๒๕๒๐ จำนวนเงินที่ใช้ดำเนินการทั้งสิ้น ๑,๐๑๒,๔๕๐ บาท โดยทางท้องถิ่นจะต้องออกสมทบให้การไฟฟ้าร้อยละ ๓๐ ของจำนวนเงินทั้งหมด ซึ่งท้องถิ่นจะต้องออกสมทบเป็นจำนวน ๓๐๓,๗๔๗ บาท ปรากฏว่าราษฎรทั้ง ๓ หมู่บ้าน รวบรวมเงินได้จำนวน ๑๕๑,๘๗๓ บาท ยังขาดอีกจำนวน ๑๕๑,๘๗๔ บาท จึงได้เสนอโครงการดังกล่าวต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณตามจำนวนดังกล่าวนี้ให้ได้ จึงทำให้โครงการดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการได้ หรือเช่น โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตรและการประปาที่บ้านนาตาล หมู่ที่ ๓ ตำบลท่าคันโท อำเภوتاคันโท เมื่อปี ๒๕๒๑ จำนวนเงินที่ใช้ดำเนินการทั้งสิ้น ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งปรากฏว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

^๑โปรดศึกษารายละเอียดจากภาคผนวก ก.

ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนได้ หรือโครงการก่อสร้างบูรณะซ่อมแซมพังกันน้ำ
แม่น้ำชี ตำบลท่าแห่ ตำบลท่าเยี่ยม อำเภอภมลาไสย เมื่อปี ๒๕๒๑ จำนวนเงินที่จะใช้ค่าเงิน
การทั้งสิ้น ๑,๔๐๘,๐๐๐ บาท ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่สามารถจัดสรรงบ-
ประมาณมาสนับสนุนได้ จึงได้เสนอโครงการดังกล่าว เข้าแผนพัฒนาจังหวัดกาฬสินธุ์ปี ๒๕๒๒
ปรากฏว่าได้รับงบประมาณสนับสนุนตามโครงการแผนพัฒนาจังหวัด จำนวน ๖๔๘,๐๐๐ บาท

ในการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และหน้าที่
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ต่างก็เห็นว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่เพียงพอที่จะ
ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ดังนี้ คือ

(ก) ฝ่ายบริหาร ซึ่งได้แจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ รวม ๒๓ ท่าน โดยได้
ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ดังนี้

* ๑๔. ท่านคิดว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็น
อย่างไรบ้าง เมื่อเปรียบเทียบกับหน้าที่ที่ดำเนินการตามกฎหมาย

ในข้อนี้ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ตอบแบบ
สอบถามเกือบทั้งหมด จำนวน ๒๒ ท่าน จะตอบว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
กาฬสินธุ์มีอยู่น้อยเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับหน้าที่ที่ดำเนินการตามกฎหมาย ซึ่งส่วนใหญ่
จะแสดงเหตุผลว่าเป็นเพราะความต้องการของประชาชนในการรับบริการกิจการสาธารณูปโภค
มีมาก พื้นที่และประชากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีมาก ประชาชนมีรายได้น้อย
ทำให้การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์น้อยตามไปด้วย นอกจากนี้แล้ว
ส่วนกลางยังควบคุมการจัดหารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอีกด้วย

ส่วนฝ่ายบริหารที่ตอบว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
นั้นเหมาะสมดีแล้ว เมื่อเปรียบเทียบกับหน้าที่ที่ดำเนินการตามกฎหมายมีอยู่ ๑ ท่าน ซึ่งไม่ได้
แสดงเหตุผลแต่อย่างใด

* ๑๕. หมายถึง ภาคผนวก ง. ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สอบถามฝ่ายบริหารองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์.

ง. ๑๖. ท่านคิดว่าอะไร เป็นปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญใน เรื่อง เกี่ยวกับ รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ จำนวน ๑๓ ท่าน จะตอบว่าปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญในเรื่องรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ก็คือภาษีอากรส่วนใหญ่ส่งไปให้แก่รัฐบาลกลาง เวลารัฐบาลจัดสรร มาให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจะได้รับน้อยมาก รัฐบาลไม่เห็นความสำคัญของการปกครอง ท้องถิ่นไม่กระจายอำนาจอย่างแท้จริง กฎหมายให้โอกาสแก่ท้องถิ่นน้อยมากในการจัด เก็บ รายได้ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้มีไม่เพียงพอ และที่มีอยู่ก็ขาดความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงาน ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อยและไม่ยอม เสียสละผลประโยชน์ให้แก่รัฐบาล

ง. ๘. หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ควรจะทำในการให้การ บริการแก่ประชาชนในจังหวัดตามกฎหมาย ท่านคิดว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ยังไม่ได้ทำอะไรบ้าง

ในข้อนี้ ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ จำนวน ๑๕ ท่านจะตอบว่า ด้านการรักษาความสงบ เป็นสิ่งที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์ยังมิได้กระทำ นอกจากนี้ก็มี ด้านสาธารณสุขที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ด้านการส่งเสริมการเกษตร อุตสาหกรรมในครอบครัวและ เรื่องไฟฟ้า

แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีฝ่ายบริหาร ๓ ท่าน ที่ตอบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ปฏิบัติหน้าที่ดีแล้ว และมีผู้ไม่ตอบอีก ๓ ท่าน

ง. ๑๐. จากข้อที่ว่า "หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ควรกระทำ ในการให้บริการแก่ประชาชนในจังหวัดตามกฎหมาย ท่านคิดว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์ยังไม่ได้ทำอะไรบ้าง" ท่านพอจะทราบถึงสาเหตุดังกล่าวหรือไม่

ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ จำนวน ๑๕ ท่าน จะให้เหตุผลว่า การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ยังไม่ได้ กระทำหน้าที่บางอย่างนั้นก็เพราะงบประมาณมีไม่เพียงพอ มีหน่วยงานของภูมิภาคซ้ำซ้อน ส่วนกลางรวมอำนาจ ขาดเจ้าหน้าที่ของตัวเอง ตลอดจนสมาชิกสภาจังหวัดมุ่งผลประโยชน์

ส่วนตัวทำงานล่าช้า นอกจากนี้ ก็เพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดขาดความรู้ด้านเทคนิค และเจ้าหน้าที่ไม่มีความคิดริเริ่ม ในข้อนี้มีผู้ไม่ตอบรวม ๖ ท่าน

ง. ๒๐. ท่านคิดว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความแตกต่างกันกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นหรือไม่

ในข้อนี้ ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน ๒๑ ท่าน ยอมรับว่า สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดไม่ดีพอเป็นเหตุให้ขาดแหล่งที่มาของรายได้ ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์จัดเก็บรายได้ได้น้อย ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ และผู้ไม่ตอบ มี ๒ ท่าน

ในเรื่องรายได้กับหน้าที่นี้ ฝ่ายบริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยอมรับว่า ส่วนกลางยังไม่ยอมกระจายอำนาจอย่างแท้จริง นอกจากนี้ งบประมาณในด้านรายรับยังมีอยู่น้อย แหล่งที่มาของรายได้ก็มีอยู่ไม่มาก ข้อที่น่าสังเกตในเรื่องนี้ ก็คือ ฝ่ายบริหารหลายท่านพยายามเลี่ยงในการตอบคำถามที่เกี่ยวกับเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยตรง และจะมุ่งตอบถึงการรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล รวมทั้งจะอ้างถึงความต้องการของประชาชนในกิจการสาธารณูปโภคว่ามีอยู่มาก ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าฝ่ายบริหารยอมรับว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีน้อยไม่สัมพันธ์กับภาระหน้าที่ซึ่งมีอยู่อย่างมากมาย

(ข) ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ รวม ๒๘ ท่าน จากจำนวนทั้งหมด ๓๐ ท่าน แต่ลาออก ๒ ท่าน ซึ่งได้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ จำนวน ๒๕ ท่าน ดังนี้

* จ. ๗. ท่านมีความคิดเห็น ว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในปัจจุบันนี้ เพียงพอที่จะดำเนินการตามหน้าที่หรือไม่

* "จ" หมายความว่า ภาคผนวก จ. ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สอบถามฝ่ายสมาชิกสภาจังหวัดกาฬสินธุ์.

ในข้อนี้ สมาชิกสภาจังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่ จำนวน ๒๓ ท่าน
ตอบว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ไม่เพียงพอที่จะดำเนินการตามหน้าที่
โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีความรับผิดชอบมากมาย
ประชาชนมีรายได้น้อย สภาพทางเศรษฐกิจไม่ดีทำให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์จัด
เก็บรายได้ ได้น้อยด้วย รวมทั้งรัฐบาลให้เงินอุดหนุนน้อย แต่ก็มีผู้ไม่แสดงเหตุผลรวม
๓ ท่าน

ส่วนฝ่ายสมาชิกสภาจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ตอบว่า องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์รายได้เพียงพอที่จะดำเนินการตามหน้าที่นั้น มีอำนาจ ๒ ท่าน โดย
ให้เหตุผลว่า เพราะรายได้มีหลายประเภท เงินอุดหนุนจากรัฐบาลก็มีและนอกจากนี้ฝ่าย
บริหารได้ช่วยเหลือในด้านการพัฒนาอยู่หลายด้านในปัจจุบันนี้

จ. ๘. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

ในข้อนี้สมาชิกสภาจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ให้เหตุผลแตกต่างกันออก
เป็น ๒ ฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายแรก จำนวน ๑๓ ท่าน มีความเห็นว่าหน้าที่ขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่กำหนดไว้ ตามกฎหมายนั้นมันน้อยเกินไป โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า
การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขาดอิสระ ถูกดำเนินการโดยข้าราชการประจำ
เพียงฝ่ายเดียว ฝ่ายสภาจังหวัดไม่สามารถควบคุมหรือบังคับฝ่ายบริหารขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดได้ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ค่อยปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย ขาดการพัฒนาในด้านต่างๆ
การประชุมมีไม่เพียงพอ ตลอดจนการทำงานเพื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีน้อย ซึ่งข้อ
ที่น่าสังเกตในการให้เหตุผลของสมาชิกสภาจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ตอบว่าน้อยเกินไปก็คือมีความ
คิดเห็นว่าข้าราชการประจำ ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจมาก
ฝ่ายนิติบัญญัติไม่สามารถควบคุมได้

ส่วนสมาชิกสภาจังหวัดกาฬสินธุ์อีกฝ่ายหนึ่ง จำนวน ๑๒ ท่าน
ตอบว่าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายนั้นมากเกินไป
โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพราะงบประมาณกระจายออกไปตามชนบท รายได้มีจำกัดและ
หน้าที่ก็กระทำไปตามรายได้

จ. ๑๓. ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ท่านคิดว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นอย่างไร

ในข้อนี้ สมาชิกสภาจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน ๒๕ ท่าน ตอบตรงกันว่ารายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีน้อยเกินไป โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เนื่องจากส่วนกลางจัดสรรรายได้ให้แก่ท้องถิ่นน้อยมาก ส่วนกลางนำรายได้ที่สำคัญไป ตลอดจนเจ้าหน้าที่ขาดความเอาใจใส่ ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีรายได้น้อย ไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอและมีผู้ไม่แสดงเหตุผล รวม ๓ ท่าน

จ. ๑๖. ในกรณีที่ท่านคิดว่า รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีน้อยเกินไป ท่านคิดว่าปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญอยู่ที่ใดบ้าง

ในข้อนี้ สมาชิกสภาจังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่ จำนวน ๑๖ ท่าน ตอบว่าสาเหตุหรืออุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีน้อยเกินไป ก็คือ ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ยึดถือส่วนบุคคลมากกว่าระเบียบ ประชาชนมีรายได้น้อยทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดเก็บรายได้ได้น้อย นอกจากนี้ อัตราการเก็บภาษีน้อยเกินไปโดยส่วนกลางเก็บไปมาก และส่วนกลางให้เงินสนับสนุนน้อย ตลอดจนประชาชนไม่เข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดและไม่เข้าใจหน้าที่ของตนเอง จึงไม่ยอมเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัว

ในเรื่องรายได้และหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์นี้ ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความเห็นตรงกันว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีรายได้น้อยไม่เพียงพอกับภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย ทั้งในทางกฎหมายและตามสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

สรุปท้ายบท

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายได้น้อยไม่เพียงพอกับภาระหน้าที่ จึงทำให้การบริการตอบสนองกระทำไม่ได้ทั่วถึง ทั้งนี้เพราะองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบอย่างมากมายและกว้างขวาง แต่มีรายได้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากปัญหาอุปสรรคทางด้าน เศรษฐกิจในท้องถิ่นที่มีสภาพ เศรษฐกิจไม่ดี ระเบียบปฏิบัติทางกฎหมาย เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ซึ่งส่วนกลาง เป็นผู้กำหนดโดยไม่ให้อิสระเท่าที่ควร แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในการจัดเก็บรายได้ตลอดจนระบบการจัดเก็บรายได้และเจ้าหน้าที่ที่จัดเก็บรายได้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้รายได้ซึ่งมีน้อยอยู่แล้วยิ่งน้อยลงไปอีก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย